

# MONTY'S FLYING CIRCUS



Jaargang 3, nummer 2

mei 2009



## Zicht op behoud Akkervogel

Door Ben Koks

Hiermee kopte het Dagblad van het Noorden op 28 april jl. Mede dankzij een prima samenwerking met gedeputeerde Douwe Hollenga heeft de Werkgroep na een taaie lobby een uniek moment in haar geschiedenis kunnen afdwingen. Een lobby die in november 2007 met de afschaf van de braaklegging begon en nu dus een tussen-moment kent. Binnen de kaders van het Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB) van de Europese Unie zal vanuit Nederland een voorstel worden gedaan om faunaranden in kansrijke provincies voor akkervogels meer dan te verdubbelen. In Groningen kan hiermee de sprong naar 1.950 hectare (nu 940 ha) worden gemaakt. De politieke vasthoudendheid van Douwe Hollenga en de onderbouwing vanuit ons werk (Groninger Model; brede - goed beheerde - faunaranden in de juiste dosering) bleken een effectieve mix te vormen om zowel politiek als inhoudelijk Minister Verburg zover te krijgen dat Akkervogels voor het eerst in de GLB-politiek een niet weg te denken rol krijgen toebedeeld. De Tweede Kamer zal op 27 mei een debat over het GLB houden en daarna zal het Nederlandse voorstel in Brussel worden ingediend. We zijn er echter nog niet. Zo zijn er nog steeds partijen die met droge ogen durven te beweren dat smalle randen (3 meter of minder bijv) enig ecologisch effect zouden kunnen sorteren. Een broodje aap natuurlijk en geen veldleeuwrik, patrijs of grauwe kiekendief is hierbij gebaat. Daarom zullen we ook proberen om tot 27 mei zo hard als mogelijk op de trommels te blijven slaan en met een inhoudelijk verhaal onze argumenten kracht bij te zetten. We hebben in ieder geval een aantal Kamerleden achter ons staan, zelfs het oerconservatieve LTO begint te bewegen en bij onze landbouwers zien we niets anders dan lof over het - samen met de Provincie - behaalde resultaat.

De grondlegger van het GLB - Sicco Mansholt - zal zijn goedkeuring zeker geven aan een GLB met een groen en vooral ook eerlijker randje. Helaas zijn er nog weinig politici die het over Mansholt zijn Masterplan hebben. Zouden ze de latere ideeën van deze Groninger akkerbouwer beter bestuderen en de durf hebben om naar een lange termijn-visie toe te werken dan zouden verantwoordelijke politici en de agro-lobby snappen dat een landbouw zonder zingende veldleeuweriken en groepjes rondscharrelende grauwe gorzen zo dood als een pier is. Hoe naïef het ook moge klinken; in het GLB schuilt een serieuze kans de ontzieling van cultuurlandschappen ten behoeve van korte termijnwinsten een halt toe te roepen.

Wie dit alles maar onzin vindt moet vooral de prachtig mooie Franse film 'La vie Moderne' (het Moderne Leven) van regisseur Raymond Depardon maar eens met aandacht bekijken. In deze film wordt op een indringende wijze inzichtelijk gemaakt dat grote delen van het Franse platteland op sterven na dood zijn als gevolg van de te ver doorgesloten schaalvergroting, wereldmarkt-denken en sociale onthechting in de landbouw. Zie: <http://www.moviemeter.nl/film/50300>.



*Tijdens de avond van de Seizoensstart hebben wij afscheid genomen van ons bestuurslid Gert Noordhoff. Hij werd uitgeroepen tot **Vrijwilliger van het Jaar** en ontving het beeldje van een grauwe kiekendief. Gert heeft sinds het begin van de Stichting deel uitgemaakt van het bestuur, waarvan de laatste periode als secretaris. Zijn inzet is al die jaren bijzonder geweest. Met een drukke carrière en een nog drukker privéleven wist hij toch altijd weer tijd te maken voor de werkgroep. Zonder aarzeling nam hij een schaarse vrije dag op voor ingelaste vergaderingen of gesprekken.*

*Ik herinner me nog één vergadering in het bijzonder: Afgelopen zomer op Gert's ouderlijke boerderij. Het was een bijzonder mooie avond en we zaten aan de rand van de tuin, grenzend aan de akkers. Terwijl Ben zijn relaas hield, keken Gert en ik over zijn schouder naar de Grauwe Kieken die druk in de weer waren boven de tarwe. Tijdens deze bestuursvergadering werd wel heel letterlijk weergegeven op basis waarvan wij onze beslissingen proberen te maken; altijd voor ogen houden waar het werkelijk om gaat....*

*September afgelopen jaar is Gert getrouwd met Margriet. Na een jarenlange, vaak onzichtbare, maar o zo belangrijke inzet voor de Stichting, gunnen we het hem als geen ander nu zijn energie volledig op zijn gezin te richten.*

*Gert, dank je wel voor je inzet en wij hopen dat voor de toekomst al jouw wensen in vervulling gaan.*

*Namens het bestuur, Simone van der Sijs*

## Startdag Groningen

*Door Jacques en Ria Boon*

Op 2 mei jl. hebben wij meegedaan aan de bijeenkomst die georganiseerd was door de Stichting WGK. Na ontvangst op de prachtige lokatie Fennaheerd te Noordbroek zijn de ruim 25 aanwezigen opgedeeld over diverse projecten.

Wij kozen ervoor om met Henk-Jan mee het veld in te gaan teneinde veldleeuweriknesten te zoeken. Naar later bleek is dit geen foute keuze geweest, zo je al van foute keuze's kunt spreken. Allereerst gingen wij naar een nest dat gezien de locatie al bekend was. Mooi gemarkeerd door een rietstengel. We hebben eerst het aanvliegen van de voedseltransporten bekeken. Henk-Jan heeft ons met zijn grote expertise verteld over gedrag, foerageren, tijdsduur van verzorging door de ouders etc. ons een heldere inblik verschaft in het leven van een veldleeuwerik.

Vervolgens heeft Henk-Jan de 4 pasgeboren vogels van ca. 4 dagen oud opgehaald. Het drukke protestgezag was niet van de lucht. Met de gedachte "we doen dit om jullie te beschermen", kon ik mij vinden in deze handeling. Over emotie gesproken! Daarna mochten wij foto's maken en Ria hield de 4 beestjes in de hand. Probeer maar eens geen emotie te tonen! Vervolgens ging Henk-Jan over tot de orde van de dag en werden de noodzakelijke handelingen verricht zoals het meten, wegen en ringen van de vogels. Ook werd verse poep in buisjes ter fine van nader onderzoek verzameld in tubes. Wij namen afscheid van de beestjes en hopen voor hen dat zij het redden.

### Op nestjacht.

Op een perceel waar Henk-Jan een nest vermoedde hebben wij, gesplitst in twee groepjes, gepost. Nadat het nest gelokaliseerd was, heeft Henk-Jan drie jongen van ca. acht dagen oud opgehaald. Ook deze beestjes zijn onder hoorbaar protest van de ouders gewogen, gemeten en geringd. Een passant hebben wij ook 3 grauwe kiekendieven waargenomen langs de akkerranden en heb ik nog een mooie gele kwikstaart van dichtbij kunnen fotograferen. Een bruine kiekendief vloog over met een jonge haas in de klauwen.

Het prachtige weer en gevoel in de steppen van mooi Oost-Groningen vertoefd te hebben heeft de dag onvergetelijk gemaakt. Om op een dergelijke manier natuur te "beleven" zullen wij dan ook niet snel vergeten. Met een meer dan voldaan gevoel zijn wij teruggekeerd naar de Fennaheerd. Langs deze weg bedanken wij dan ook een ieder die deze dag tot een onvergetelijke en niet uit te wissen herinnering voor ons heeft gemaakt!

Fam. Jacques en Ria Boon  
Winschoten.



Veldleeuwerik van 8 dagen oud, nabij Nieuw Beerta, nest in Luzerne. Foto Jacques Boon



Henk-Jan met jongen van vier dagen oud. Nest in Tarwe. Finsterwolderhamrik. Foto: Trudy van wijck



Henk-Jan meet een veldleeuwerik van vier dagen oud. foto Jacques Boon

**EVEN VOORSTELLEN**

Mijn naam is Jitty Hakkert, woonachtig in Lochem (Achterhoek) Vanaf eind april versterk ik voor een paar maanden het Grauwe kiekendieven team. Vorig jaar heeft mijn vriendin Elise Verschoor mij voorgesteld aan de werkgroep.

Elise heb ik leren kennen in Barneveld waar wij samen de opleiding dierverzorging gevolgd hebben. Wij wilden graag samen een vogelreis maken en Elise heeft toen aan contact gezocht met Ben Koks of wij niet mee konden naar Polen. Dat is toen gebeurd. Helaas kon ik toen maar een paar dagen mee, maar het heeft er wel voor gezorgd dat ik nu tijdelijk erg leuk werk mag gaan doen!

Vorig jaar ben ik begonnen aan deeltijd opleiding Bos -en natuurbeheer aan het Helicon te Velp. Sinds 2005 ben ik aangesloten bij de Vogelwerkgroep Noord-west Achterhoek. Binnen deze werkgroep houd ik me voornamelijk bezig met steen -en kerkuilen. In de winter houden we ons bezig met het tellen van de vogels op trek, vooral tijdens deze ochtendjes leer ik ontzettend veel van de mensen van de werkgroep.

Op de foto zie je mij op de Luzernedag voorafgaande aan het Polen overleg

Jitty





**24 mei**

Ben Koks in Vara's  
Vroege Vogels over  
het GLB van Sicco Mansholt  
en de consequenties voor  
akkervogels als beleid  
niet volgens een beproefd  
concept zal worden  
uitgevoerd

**23 mei: Vrijwilligersdag**  
Flevoland.

Aanvang 11.00 uur. Het veld in,  
samen warm eten en in de  
avond diverse lezingen.



## **AGENDA**

**27 juni:**

excursie voor lezers van het  
tijdschrift De Levende Natuur  
naar het Groninger Hogeland  
i.s.m. de ANV "Wierde & Dijk".



**10 en 11 juli**

Informatiestandje bij de  
herbouwde boerderij van de  
familie Molema in Nieuwolda.

**1 augustus**

Een informatiestand op de  
25e Markt van Melk en Honing  
in Zuidlaren



## Graanveldjes project 2008/2009

Door: Rik v/d Starre

Voor vele onder de werkgroep ben ik al een bekende vogelaar en sinds april 2008 ook werkzaam voor de Werkgroep Grauwe kiekendief. Na een interessant broedseizoen van de grauwe kiekendief achter de rug te hebben begon de volgende uitdaging alweer; Het Graanveldjes project. In het kort houdt dit in dat ik vogels tel die fourageren op een stuk zomertarwe dat door de boer in overleg met de werkgroep grauwe kiekendief speciaal blijft staan.

In totaal lagen er verspreid over oost Groningen en noord/midden Drenthe ca. 30 graanveldjes die verschillen van vorm, grootte en ligging. Bij deze graanveldjes hadden we altijd een controleplot; de zogeheten blanco's. Zo kunnen we controleren dat er daadwerkelijk echt meer vogels op het graan afkomen dan op de blanco's. Doordat plots verschillen van grootte, vorm en ligging kunnen we ook meteen zien of dit invloed heeft op de aantallen vogels die op het graan afkomen.

Mijn taak was dus vooral het tellen van alle vogels in en rondom de plots. Dit zijn voornamelijk Geelgorzen die in grote getallen aanwezig zijn. Zo had ik eind december een grote groep van tegen de 500 geelgorzen ten zuid/westen van Zuidbroek. Ook andere gebieden doen het goed qua aantallen geelgorzen zoals omgeving Midwolda; 250 geelgorzen. In de omgeving Stadskanaal hebben we meerdere plots met gemiddeld resp. 300 en 350 geelgorzen. Ook het Lofargebied (omgeving Buinerveen/Exloermond) doet het goed qua aantallen geelgorzen resp. 250 en 150 geelgorzen. Gemiddeld tel ik dan ook per week tegen de 2000 geelgorzen. Eind december 2008, wat een hoogtepunt was qua aantallen kwamen de aantallen zelfs boven de 2500 uit!

Ook andere soorten komen op het zomergraan af. Zo staat op de 2<sup>de</sup> plek de ringmus. Deze komt in iets mindere mate voor maar alsnog in redelijk goede aantallen. Zo zitten er in de plots bij stadskanaal over de 100 ringmussen. Ook het graanveldje bij Slochteren doet het niet onaardig met daar gemiddeld rond de 30 ringmussen. Buiten deze gebieden zitten er nog meer ringmussen op graanveldjes die meestal tussen de 10 en 30 ringmussen hebben.

Wat leuk is om te vermelden is dat er sinds begin januari (toen de vorst net afgelopen was) er een grote groep kepen zich verzamelde op een graanveldje in het Lofar-gebied. In het begin waren de aantal al vrij hoog voor kepen. Zo begonnen de aantallen met 60 tot 80 kepen en eindigde begin februari met een hoogtepunt van ruim 150 kepen!! Een prachtig schouwspel vond ik zelf. Ook nu nog blijven de kepen in mindere aantallen bij het plot hangen. Buiten het Lofar-gebied heb ik alleen nog in het Rhederveld op het graanveld een groep kepen gehad van ruim 40 vogels. Je kunt dus stellen dat die grote groep van 150 kepen een leuke waarneming is.

Buiten de 3 bovengenoemde vogels heb ik in mindere mate nog: groenling, kneu, vink, Rietgors, houtduif, fazant, zwarte kraai, kauw, graspieper en veldleeuwerik in de graanplots gehad. Ook jagende roofvogels waren vertegenwoordigd zoals de Torenvalk, Blauwe kiekendief, Buizerd, sperwer en Havik.

Als laatst heb ik ook een aantal zeldzamere vogels in en rond de Graanveldjes gehad. Ik kan over iedere ervaring met een zeldzame roofvogel wel iets vertellen maar ik kan hier zulke lange verhalen over vertellen dat ik nu alleen het vogellijstje neerzet.

De 2 hoogtepunten: De velduil (mede waarnemer; Han Bouwman) en de man Steppiekiekendief in het Lofar-gebied begin oktober 2008.

Andere hoogtepunten: dwerggans, ruigpootbuizerd (in totaal hebben afgelopen winter 3 ruigpootbuizerden in en rondom de graanveldjes gezeten), bokjes, houtsnippen, grote gele kwikstaarten, goudvinken, roerdomp, kleine bonte specht, bonte kraaien, zeearend (overvliegend), patrijzen (met als hoogtepunt een groep van 18!), smelleken, slechtvalken, boomleeuweriken en als laatst de mogelijke witkopgors. Deze laatste had het echte hoogtepunt moeten zijn geweest maar helaas heb ik deze vogel niet met zekerheid kunnen determineren.

Nu ik dit schrijf zit het graanveldjes seizoen er weer op en ik kan al terug kijken op een goed geslaagd winter-veldseizoen. Zoals u al begrijpt heb ik vele mooie momenten meegemaakt maar soms ook de mindere kanten van het werk mogen meemaken want tellen met -6 op de teller en harde wind is soms geen pretje. Desniettemin heb ik alsnog volop genoten van het seizoen en ben ik benieuwd hoe dit onderzoekstechnisch zal uitpakken. Meer hierover in een volgende nieuwsbrief.

Ik wil Ben Koks, Leen Smits en de rest van de werkgroep hartelijk bedanken dat ik dit mee heb mogen maken en dat komend seizoen maar weer een goed grauwe kiekendiefseizoen gaat worden.

Rik van der Starre

## Korte introductie van mezelf

Naam: Frans van der Stoep  
 Geboren: 1948 te Dordrecht  
 Opleiding: Kweekschool/Pedagogische Academie  
 Onderwijservaring: 33 jaar (25 in deeltijd) basisonderwijs in Dordrecht, Rotterdam en Lelystad .  
 Familie: 1 vrouw: Martha, 2 zonen, 2 schoondochters, 1 kleinkind

### *Hoe komt zo'n man bij SWGK?*

Persoonlijke motivatie leidde aanvankelijk tot deeltijdwerk en in 2004 tot een zelfstandige onderneming met de naam Nové. Een eenmanszaak ter ondersteuning van natuurprojecten. Klinkt vaag maar de werkzaamheden zijn buitengewoon concreet. Niet in de laatste plaats doordat er al vragen en opdrachten waren voordat überhaupt nog maar werd nagedacht over Nové.

Via broedvogelinventarisaties voor verschillende agrarische ondernemers en verenigingen groeide een adviserende rol, met als resultaat een project voor akkervogels in een deel van Flevoland waar vorig jaar -toeval of niet- voor het eerst een seizoen lang grauwe kiekendieven jaagden.

Logisch gevolg: contacten met SWGK geïntensiveerd.

### *Persoonlijke motivatie?*

In de loop der jaren spinnen, ons eigen gedrag, ethologie, ecologie en evolutie samen een rode draad die inmiddels heeft geleid tot de keus voor ornithologie als belangrijkste interessegebied. Veel te laat maar ik hoop er oud mee te worden.

### *Kleinkind?*

Ja, Avon, bijna 13 maanden. Ze wijst inmiddels naar elke vogel die voorbij komt. Nóg meer motivatie voor opa Frans, die ondertussen hoopt op een goede samenwerking met de mensen van de werkgroep.



Samen bij het vensterraam

Jij gedragen,  
in je handjes een Rode Jonathan

Ik gegrepen,  
toekomst in mijn armen

Onze woorden, geluidjes nog

Ineens een merel in de sierappel,  
Malus Lisette

We spreken: "[ u ]"

.....  
Waarover zullen we verder  
leren spreken?

## Berm-jacht en –gejaagheid Vrouw Blauwe Kiek in trek

*Door Harm Jansen*

24 april 2009 fietste ik wederom de route, die ik wel kan dromen, maar die nooit verveelt: Van Groningen langs het Slochterdiep, door Lageland en Luddeweer langs het Afwateringskanaal van Duurswold, onder het Schildmeer langs, naar Tjuchem, via Schaapbulten naar Wagenborgen, via Zomerdijk naar het Termunterzijldiep en via visrestaurant Landman naar de Breebaart- en andere Dollard-polders. De laatste polders doe ik meestal vanaf eind april aan, om de

Grauwe Kiekendief te spotten. Eind april zou deze Kiek terug kunnen zijn. Als fietsvogelaar kom je onderweg heel wat vogels tegen. Vogelmomenten hou je op het netvlies. Zo herinner ik me nog de vleugellamme Buizerd, die bij gemaal Sans Souci de dijk van het Afwateringskanaal als start- en landingsbaan probeerde te gebruiken en de wuivende vleugel van een Buizerd in de berm bij De Groninger Kroon: de wind leek hem of haar weer tot leven te brengen. De kijker wordt vaak uit de stuurtas gehaald. Zo ook vandaag.

Bij het oude stationsgebouw Tjuchem-Meedhuizen zag ik hoog in de strak blauwe lucht een Kiek overvliegen. "Wat voor een zou het zijn?" De vogel vloog in de kenmerkende V-vlucht ineens laag over een geel koolzaadveld: "een bruine, hé een witte stuit, vrouwtje blauwe of grauwe?" "Als het een grauwe is, dan moet ik Ben Koks maar eens bellen." De proporties en de grote witte stuit deden mij vermoeden, dat het een blauwe zou zijn. Zoals je begrijpt was ik inmiddels van mijn fiets gestapt. Ik stond als een Zwarte Ruiter naast het stalen ros: de lange stelten en neus gelukkig niet zo rood, die had ik 's ochtends al ingesmeerd. De Kiek vloog op een gegeven moment mooi laag over de bermen aan weerszijden van de weg. **2**

Met gespreide staart en hangende poten liet zij zich meermaals vallen in het hoge bermgras. In haar



ongedurige vlucht leek het wel, alsof ze vlak voor sluitingstijd nog snel boodschappen moest doen bij super de boer. Met onzichtbare gespitste oren en variofocus ogen op zoek naar dat ene vak met spits- of andere muizen: "Shit, dit artikel is tijdelijk niet verkrijgbaar." In de sloten waren ook geen eendjes, geen "Donald Duck-clickers" te ontdekken.

Lopend naast mijn fiets kon ik de vogel van zeer dichtbij naderen. Zag zij me in mijn zwarte trainingsjack aan voor een kraai, net als de boer en boerin uit Overschild, die mij enige tijd terug, toen ik bij hen een leuke band plakke, trakteerden op een gebakje: "Vlaig'nde kraaien hebben altied wat te eten, stilzittende nait." "De Blauwe Kiek zou ook wel zo denken: deurvlaigen en eten zuiken!" "Zag en hoorde zij überhaupt wel wat er naast de berm op de weg gaande was?"

Ik voelde me geen Zwarte Ruiters of Kraai meer, maar eerder zo'n robotverkeersleider, zo'n pop die met mechanische bewegingen in een felgekleurd hesje en met een vlagje, de wegwerkers bij hun werk in uitvoering tegen het autoverkeer moet beschermen. "Zou ik mijn rode Ferrari Autodrome petje maar weer opzetten?" "Wat een circus. Ik zou het toch niet meemaken, dat deze vrouwelijke Circus Cyaneus tijdens haar bermjacht door een auto aangereden werd!" "Ik hou niet zo van opgestopte vogels, dan heb ik ze nog liever in glas en lood, waar levenslicht doorheen schijnt." Één automobilist mindere vaart, mijn aanwezigheid en handgebaren hadden waarschijnlijk indruk gemaakt. De Blauwe Kiek vloog vlak voor zijn voorruit langs. Ze had voor sluitingstijd van de supermarkt nog enkele minuten om haar gading te vinden. Benny Génsbol leert ons in zijn Veldgids Roofvogels, dat bij haar gading onder de kleine zoogdieren, de aardmuis de hoofdprooi is. Daarnaast vangt de Blauwe Kiek regelmatig andere muizen, jonge hazen en konijnen, en siesels. Van de vogels worden vooral bodembroedende soorten geslagen, zoals piepers, leeuweriken en gorzen, bovendien ook lijsters en jonge steltlopers, eenden en hoenders. De Noordelijke Blauwe Kiek is een echte Euroshopper: in de periode van augustus tot en met november trekt deze soort vanuit Scandinavië zuidwaards naar Midden- en West-Europa. De voorjaarstrek in omgekeerde richting vindt plaats gedurende de periode midden maart tot eind mei. Onze vogel vloog richting het plaatsnaambord Schaapsbulten. Ze vond haar gading niet. Tijdens haar jacht en gejaagdheid had ik als verkeersregelaar enige momenten rust gehad en had ik mij in de functie van fotograaf kunnen ontpoppen. Veel tijd had ik daar overigens niet voor. Ik kon mijn zonnebril niet snel voor een andere bril ruilen. Wellicht had de vogel haar boodschappen dan gedaan en was ze gevlogen. Door de donkere glazen kreeg ik haar tijdens haar vlucht toch enkele keren mooi in de zoomer. "Klik, thuis zou ik wel zien, wat ik gekiekt had: inderdaad Vrouw Blauwe Kiek: let op de vijf handpennen en de eenkleurige, niet zo contrastrijke, grijze kop."



Plotseling kwam er vanaf Schaapsbulten een donkerblauwe Volvo station aan raazen, met de koplampen op. "Wat een gejaagdheid, het wordt tijd, dat ze wat bulten in die weg gooien!" Vrouw Blauwe Kiek hoorde en zag ook deze auto, die wellicht in haar thuisland gemaakt was, niet. De automobilist stuurde op haar af! Ik stond verstijfd. Hij claxonneerde nu ook! Vrouw Kiek was nu uit haar element, ze vloog het koolzaadveld in. De Volvo reed in behoorlijke vaart langs me, de automobilist groette, ik groette maar terug. Zijn bedoelingen waren denk ik niet verkeerd geweest. Het tafereel, waarin een automobilist vogels opjaagt, zou ik later op de dag nog eens meemaken en wel bij Borgsweer: plotseling zag ik zo'n 25 Knobbelswanen als een witte lichtschicht

vanaf een akker met groen gewas omhoog vliegen, een signaalrode auto reed eronder. "Boer maakt gemoedelijk een rondje op zijn land: wit licht en rood van Borsato aan?" Ook hij groette me vriendelijk, ook hier groette ik maar vriendelijk terug. "Boer zoekt vogels, vind ik minder erg dan Boer doodt vogels." De zwanen streken schichtig in een water naast het fietspad neer. Op mijn terugweg boven het Schildmeer langs zou ik ze bij Taitje Hörn, nu niet verstoord, ook nog in twee grote groepen van 25 stuks, tegenkomen. "Mir schwant, daß diese Vögel jetzt auf dem Lande ein gutes grünes vegetarisches Essen haben." Een verhaal over de zwaan heb ik ook nog op de geheugenkaart staan. Het ene verhaal is nog niet af, of het andere begint al weer. Over gejaagdheid gesproken. De 24<sup>e</sup> van de vierde maand zag ik in de hut van de Breebaartpolder nog steeds ontzettend veel Brandganzen, wat Kluten en o.a. Groenpootruiter, Tureluur, Smient en Bergeend. Tijdens de "huttentalk" vertelden andere vogelaars me van de beflijsters die op de dijk zouden zijn gesignaleerd. Net als de kramsvogels en de Blauwe Kiek, die ik onderweg zag, op trek, denk ik. In de CC-polder zag ik nog een Bruine Kiek man, hij is terug. De Grauwe Kiek kon ik ook in de Reiderwolder en Johannes Kerkhoven -polder nog niet ontdekken. De 24<sup>e</sup> van de vierde was voor mij een Blauwe Kiekdag. Na het getoeter van de Volvo was vrouw Blauwe Kiek als gebiologeerd aan de bovenkant van de sloot, aan de rand van het koolzaadveld blijven zitten. Met gepaste afstand probeerde ik nog 1 foto te maken. Kiek, ze vloog weg. "Had ik het geluid van de cameraflitser toch maar uitgezet. Aan haar oren mankeerde toch niets. Misschien had ze me ook wel gezien." "De trek naar voedsel had haar blijkbaar wat voor het verkeer van de buitenwereld afgesloten". "Maar goed, ik had haar tijdens het voedsel zoeken ook beschermd en met stilzitten zou ze geen eten vinden" "Hopelijk vindt ze op het verkeersvrije open veld veel van haar gading." Ook bij super de boer krijg je wel eens een signaal, soms grof, soms fijn, dat je op moet krassen en dat het tijd is om af te sluiten.



## Montagu's over Malta

*Door Amy Spierenburg*

Van 11 tot en met 26 april is er een Springwatchkamp gehouden op Malta. 52 vrijwilligers uit 8 landen hebben, opgesteld op de meest strategische punten, de vogeltrek kunnen vastleggen.

De exacte cijfers zijn nog niet duidelijk maar zeker is dat in de week van 12 tot 18 april ruim 130 Grauwe Kiekendieven over Malta zijn gevlogen. Met pieken van 30 stuks op de 13e, 17 op de 14e en maar liefst 70 op de 18e en dat terwijl er op de 18e "maar" 60 bruine kiekken geteld werden.

Op één avond zijn 25 vogels geteld op één roestplaats. Helaas is er de volgende ochtend geen enkele doortrekkende vogel vanaf deze roestplaats gemeld. Dat doet het ergste vermoeden voor deze groep vogels.

Naast dit vermoeden is er de zekerheid dat 2 vrouwtjes grauwe kiek tijdens de springwatch aangeschoten zijn binnengebracht. De één is vrij kort na binnenkomst overleden, de ander verblijft nu in een door vrijwilligers gerunde vogelopvang hier op Malta.

Vlak na Springwatch is er nog een vrouwtje kiek dood in een veld aangetroffen wat het totaal voor dit jaar brengt op drie neergeschoten vogels en dat gaat dan alleen nog maar om de grauwe kiekendieven die bij BirdLifeMalta zijn binnengebracht. Een dierenarts heeft bevestigd dat de vogels gedood zijn door een schot hagel. De twee vogels die tijdens de Springwatch zijn binnengebracht zijn gemeld bij de ALE (vergelijkbaar met de AID), de OPM (de premier) en de MEPA (Malta Environment and Planning Authority), dit om te voorkomen dat BLM er van beschuldigd kan worden zelf illegaal een beschermde diersoort in huis te hebben. De laatst doodgevonden vogel is direct overhandigd aan de ALE.

De genoemde vogels zijn aangeschoten op Gozo, en op Malta bij Xaghjra en aan de rand van de Salina Bird Sanctuary, waar de vogels weliswaar een enigzins beschermde rust kunnen genieten, maar waarbij de jagers staan te wachten bij de grens op het moment dat de vogels willen doortrekken. Zoals altijd is het bijzonder moeilijk de daders aan te wijzen. Wel is er in een ander geval een man aangehouden die zeer vermoedelijk op grauwe kiekendieven schoot. Deze aanhouding kon worden verricht omdat hij met een geweer in het veld was waar dat op dat moment wettelijk verboden was.

Springwatch heeft andermaal bewezen niet alleen bijzonder interessant te zijn voor het trektellen maar ook zeer nuttig in het voorkomen van illegale jachtactiviteiten op Malta en Gozo. Ondanks een verbod op de jacht van januari tot september wordt er toch nog heel veel gejaagd. Mocht u meer willen lezen over the werk van BirdLife Malta en de kampen die iedere herfst en voorjaar worden georganiseerd dan kunt u kijken op [www.birdlifemalta.org](http://www.birdlifemalta.org)

Amy Spierenburg

EU Life - Yelkouan Shearwater Project, BirdLife Malta



## Polengangers in spé,

Dit berichtje ontvingen we recent van Dominik over Dominik:

*Hallo Ben*

*Wir haben "Dominik" gefunden :) Heute, Jurek hat ihn in der Nahe von Liwki Szlacheckie beobachtet. Er befindet sich (fligt mit ein Mannchen und ein Weibchen) etwa 5 km nach NE von den Platz wo er vor ein Jahr nistet.*

De oude rakker is dus thuis. Terwijl de zendervogel naar zijn broedgebied vloog is de echte Dominik (Dominik Krupiński) naar Groningen gereden en hebben we twee interessante velddagen met elkaar doorgebracht. De eerste nesten van bruine en grauwe kiekendief zijn beschermd, hebben met name bij de Dollard mooie dingen gezien en hebben daarnaast ook constructieve gesprekken gehad. Belangrijk doel van het studie-bezoek was ook om weer afstemming te vinden voor de doelen die we twee jaar terug hebben opgesteld. Samen met Leen Smits en Hans Hut hebben we daar dus uitvoerig met onze Poolse gasten over gesproken.



Afgesproken is dat we vanaf eind mei tot ½ juni en de hele maand juli in het Poolse huisje met de broedende ooievaar in de tuin en het weiland vol zilveren maan-vlinders zullen zitten. Vanuit dit huisje kunnen kwartelkoningen worden gehoord, kraanvogels met jongen worden waargenomen, klinkt het koperen toetertje van de ortolaan en kunnen hoppen worden gehoord. In het huisje is plaats voor 4-5 mensen en de bedoeling is dat we weer onze punttellingen oppakken en twee radiozendermannen gaan volgen. Er zal worden geprobeerd vogels te vangen zo dicht als mogelijk bij het huisje. Reis- en verblijfskosten kunnen we grotendeels declareren.

Leen Smits en ondergetekende zullen de contacten met onze Poolse partners warm houden en de organisatie op zich nemen. Mensen met serieuze belangstelling kunnen ons een mail sturen.  
(ben.koks@grauwekiekendief.nl en lamsmits@xs4all.nl)

Ben & Leen



**Het Groninger Kiekenteam Startdag Fennaheerd, 2 mei 2009**  
foto Hans Hut (15° van rechts) (en 15° van links)

# Uitgeplozen

Door Jorna Arisz

Op 14 maart en 18 april heeft een flinke groep mensen geholpen met het doorwerken van een flinke stapel braakballen. Leek de stapel uit 2008 en nog een deel uit 2007 eerst veel te groot om door te komen, plots bleek het met zoveel volk als een speer te gaan. Zeker met koffie en koeken erbij bleek het goed te doen. We konden rekenen op hulp van mensen uit alle windstreken, dank hiervoor!



*We konden rekenen op flink wat hulp tijdens het pluizen van de braakballen en plukresten. Zelfs met mooi weer*

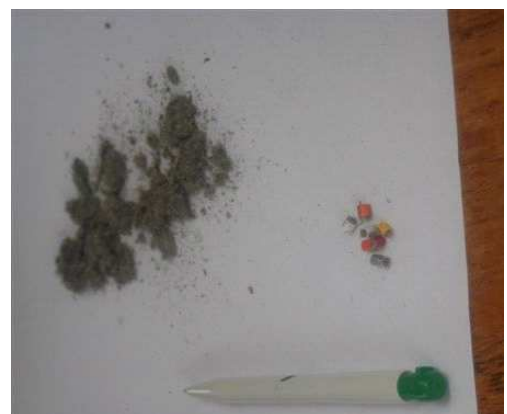
Zoals verwacht uit de magere aantallen kiekendieven en jongen was het muizenaanbod karig. Voor 2008 lag dat rond de 50%. Maar daarom juist wel veel vogels en daardoor juist misschien wel interessanter. Edzo wist ons te verblijden met een kleine strandloper als prooirest. Deze soort is nog niet eerder als prooirest aangetroffen voor een grauwe kiekendief, dus een heuse primeur! Voor de mensen die hem uit het oog verloren op de kwelder tijdens zenderen, dat was hij dit onder andere aan het doen....



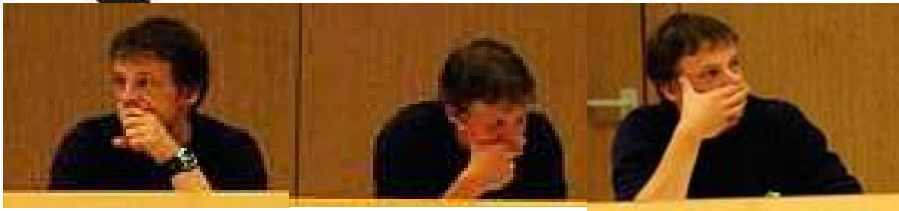
Naast kleine strandloper troffen we een keur aan leuke soorten tegen: gele en witte kwikstaarten, kneu, spreeuw, graspieper en uiteraard veldleeuwerik. Er worden zowel jonge als volwassen vogels gevangen door onze kerels. Met onder de jonge veldleeuweriken daarbij een aantal met kleurringen verfraaide exemplaren. Zorgvuldig behandeld door van Henk-Jan, waaronder de set hieronder. Goed voor 2 jonge leeuweriken uit hetzelfde nest. Niet geheel de bedoeling van dit ringen uiteraard, maar levert voor ons weer data op van weer de mannetjes grauwe kiekendieven hun eten vandaan halen. En voor Henk-Jan het vervelende nieuws dat hij twee jongen in zijn lijst kan doorstrepen. De restjes ballen uit 2007 waren beduidend meer uniform. Het regende veldmuizen, goed voor de kiekendieven, iets minder verrassend voor ons.

Met dank aan alle hulp zijn we er weer door gekomen. Voorlopig zijn we dus weer **uitgeplozen**. Maar hopelijk kunnen we tijdens aanstaand veldseizoen weer volop aan nieuwe exemplaren komen. Voorlopig lijkt het erop dat het muizenaanbod ook nu niet bijzonder hoog zal zijn. Opnieuw niet echt goed nieuws voor de kiekendieven, maar dus wel een leuk vooruitzicht voor het verzamelen van prooiresten. Al hoop ik zelf dat het dit jaar wel wat beter gaat worden. Want hoe leuk kleurringen van veldleeuweriken vinden ook is, jonge kiekendiefjes zijn toch altijd veel leuker!

Jorna



Kleurringen van twee jonge veldleeuweriken die de overbuurman van Edzo wist te vangen



**AKKEROVOGEL  
SYMPOSIUM  
LELYSTAD  
24 + 25 APRIL**



De werkgroep was goed vertegenwoordigd tijdens het symposium. Jorna hield een goed verhaal over de afschaffing van de braak, 's avonds vertelde Ben over de ervaringen in Afrika. De werkgroep reikte de eerste exemplaren uit van het boek 'Kiekendieven van Flevoland', geschreven door Koos Dijksterhuis met foto's van Hans Hut. De eerste exemplaren waren voor Anne Blik, gedeputeerde van Flevoland, Douwe Hollenga, gedeputeerde van Groningen en akkerbouwer Mark Geling.  
*Foto's Hans Hut*





**De akkervogelproblematiek werd tijdens het symposium van alle kanten belicht.**  
Foto's Hans Hut

**Dit was het dan! Iedereen bedankt voor het aanleveren van de teksten en plaatjes.  
Stuur foto's, verhaaltjes en artikelen voor de volgende editie naar [trudy.vanwijk@grauwekiekendief.nl](mailto:trudy.vanwijk@grauwekiekendief.nl)  
En iedereen VEEL SUCCES EN HEEL VEEL PLEZIER IN HET VELD!**